

Raadsavond	4-9-2023
Zaaknummer	545356
Portefeuillehouder	Dolf Kistemaker
Vorbereid door	Ruimte & Sociaal
Onderwerp	Regionale nota bodembeheer

Beslisapunten

1. De regionale nota bodembeheer (met de daar in opgenomen lokale maximale waarden en de keuzes voor gebiedsspecifiek beleid) met bijbehorende oplegnotitie Omgevingswet vast te stellen voor het eigen grondgebied.
2. Het gehele grondgebied van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude aan te wijzen als beheergebied waarbinnen grond- en baggerverzet mogelijk is op basis van de nota bodembeheer.
3. De bodemkwaliteitskaarten van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude te accepteren als bewijsmiddel van de chemische kwaliteit van de toe te passen grond vanuit deze gemeenten.
4. Onderstaande bevoegdheden met een uitvoerend karakter te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders:
 - wijzigingen van de bodemfunctieklassenkaart;
 - het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het gebiedsspecifiek beleid;
 - het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de toe te passen grond;
 - het opnieuw bestuurlijk vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart onder voorwaarde dat de wijzigingen geen invloed hebben op het in de nota bodembeheer geformuleerde gemeentelijke gebiedsspecifieke beleid.
5. De regionale nota bodembeheer en de bijbehorende oplegnotitie in werking te laten treden op de dag na publicatie.

Wat willen we bereiken

Met het vaststellen van de kaarten en nota kan het grondstromenbeleid in de regio West-Holland worden geoptimaliseerd en kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en haar inwoners (meer hergebruik van grond binnen de regio mogelijk, minder onderzoek nodig, minder transport-, reinigings- en/of storkosten van grond, minder uitstoot van uitlaatgassen en gebruik van energie, besparingen op primaire bouwstoffen).

Samenvatting

De gemeente heeft samen met de andere gemeenten van de regio West-Holland een regionale bodemfunctieklassenkaart, bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer opgesteld. In deze documenten staan regels over het toepassen van en hergebruik van grond en baggerspecie. Met het vaststellen hiervan kan het grondstromenbeleid in de regio West-Holland worden geoptimaliseerd en kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en haar inwoners.

Inleiding

Hergebruik van grond en baggerspecie is sinds 1 juli 2008 geregeld in het Besluit bodemkwaliteit en in de Regeling bodemkwaliteit. Het Besluit kent een landelijk beleidskader (= generiek) en geeft tevens de mogelijkheid aan gemeenten om lokaal gebiedsgericht beleid voor grondverzet vast te stellen (= gebiedsspecifiek).

Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk hergebruik van grond en baggerspecie, zodat minder materiaal hoeft te worden gestort en minder primaire grondstoffen nodig zijn.

Voor toepassingen op de landbodem zijn gemeenten het bevoegd gezag.

Om volgens het Besluit bodemkwaliteit op een duurzame manier vorm te kunnen geven aan het grond- en baggerverzet dient een gemeente te beschikken over een:

- bodemfunctieklassenkaart;
- bodemkwaliteitskaart.
- nota bodembeheer.

Een gemeente kan middels het opstellen van gebiedsspecifiek beleid de lokale bodemkwaliteit en het huidige / toekomstige gebruik en beheer van de bodem beter op elkaar afstemmen. Hierbij moet wel worden vastgehouden aan het basisprincipe van het Besluit bodemkwaliteit; namelijk dat de kwaliteit van de grond en/of baggerspecie die wordt toegepast in een gebied altijd geschikt moet zijn voor de functie die dat gebied heeft. Ook mag er door het grond- en/of baggerverzet niet méér verontreiniging ontstaan dan er voor die tijd in een gebied aanwezig was.

De gemeente wil haar huidig duurzaam bodembeheerbeleid nog beter vormgeven en heeft samen met de andere gemeenten van de regio West-Holland daarvoor de huidige bodemfunctieklassenkaart geactualiseerd en een nieuwe regionale bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer opgesteld. De eerder vastgestelde bodemkwaliteitskaart en (regionale) nota bodembeheer zijn vanwege beperkte geldigheid verlopen.

Argumenten

Bodemfunctieklassenkaart (vastgesteld door college)

Een wettelijk voorschrift in het generieke én gebiedsspecifieke kader is dat de gemeente een bodemfunctieklassenkaart van haar gebied vaststelt. Een bodemfunctieklassenkaart geeft de ligging aan van gebieden met de functies wonen, industrie en landbouw/natuur. Hierbij is de gevoeligste functie binnen een gebied leidend. Als deze kaart niet is opgesteld, mag alleen schone grond of baggerspecie worden toegepast. De gemeente beschikt al over een lokale bodemfunctieklassenkaart, maar deze is geactualiseerd (o.a. nieuwe woningbouwgebieden toegevoegd) en de kaart is uitgebreid met de regiogemeenten.

Bodemkwaliteitskaart (vastgesteld door college)

Een bodemkwaliteitskaart geeft de actuele kwaliteit van de bodem weer. Hiertoe wordt het gebied waar de kaart voor geldt ingedeeld in zones met dezelfde gemiddelde kwaliteit. De actuele bodemkwaliteit wordt onderverdeeld in landbouw/natuur (= schone grond), wonen (= licht verontreinigde grond) en industrie (= licht tot maximaal matig verontreinigde grond).

Deze kaart is een statistische bewerking van alle relevante bekende bodemonderzoeksgegevens in de gemeente(n). Per zone wordt de gemiddelde kwaliteit bepaald (naast andere statistische waarden). Een bodemkwaliteitskaart is maximaal 5 jaar geldig en moet dan worden herzien. Voor de actualisatie worden nieuwe onderzoeksgegevens toegevoegd.

Vaststellen Nota Bodembeheer

Een gemeente kan in een nota bodembeheer gebiedsspecifiek beleid vastleggen om de lokale bodemkwaliteit en het huidige / toekomstige gebruik en beheer van de bodem beter op elkaar af te stemmen. Met gebiedsspecifiek beleid kan meer ruimte worden gecreëerd voor de afzet van vrijkomende grond- en baggerstromen. Dit is mogelijk door lokale maximale waarden (LMW) op te stellen. Zo kan worden gestuurd op het beschermingsniveau en de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie binnen (delen van) het beheergebied. Hierbij moet wel worden vastgehouden aan het basisprincipe van het Besluit; namelijk dat de kwaliteit van de grond en/of baggerspecie die wordt toegepast in een gebied altijd geschikt moet zijn voor de functie die dat gebied heeft. Ook mag er door het grond- en/of baggerverzet niet méér verontreiniging ontstaan dan er voor die tijd in een beheergebied aanwezig was.

In de nota bodembeheer is het te voeren grondstromenbeleid weergegeven en zijn regels en procedures voor dit beleid geformuleerd. De regels en richtlijnen gelden voor iedereen die bij het voorbereiden van projecten of het uitvoeren van bodemwerken rekening moet houden met de kwaliteit van de bodem.

De gemeente heeft in 2014 ook een bodembeheernota vastgesteld, maar deze was niet meer geldig, omdat de bodemkwaliteitskaart verlopen was. Tevens is op enkele punten het beleid geactualiseerd. Een overzicht hiervan is opgenomen in de nota.

Mandateren bevoegdheden

De gemeenteraad is bevoegd voor vaststellen van de nota bodembeheer. In de nota bodembeheer worden de diverse kaartbijlagen van de bodemfunctieklassenkaart en de bodemkwaliteitskaart opgenomen. Als er na vaststellen van de nota bodembeheer iets verandert aan een bodemkwaliteitskaart, dan zou dit ook wat aan de nota bodembeheer kunnen veranderen en dus komt dan de bevoegdheid bij de gemeenteraad te liggen. Om praktische redenen is het voorstel om bij vaststelling van de nota een deel van die bevoegdheden als het ware weer terug te geven aan het college.

Het betreft:

- wijzigen van de bodemfunctieklassenkaart;
- het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het gebiedsspecifieke grondstromenbeleid;
- het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart van een andere gemeenten als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de toe te passen grond;
- het opnieuw bestuurlijk vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart;
- onder voorwaarde dat de wijzigingen geen invloed hebben op het in deze nota geformuleerde gebiedsspecifieke grondstromenbeleid.

Kanttelingen

Met het vaststellen van de Nota Bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart worden sommige regels verruimd en andere regels strenger gemaakt. Het uiteindelijke doel is om zoveel mogelijk grond en baggerspecie her te gebruiken, terwijl er door het grond- en/of baggerverzet niet méér verontreiniging mag ontstaan dan er voor die tijd in een gebied aanwezig was.

Risico's

De regionale nota bodembeheer met de bijbehorende kaarten wordt vastgesteld voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervallen de huidige wet- en regelgeving voor bodemsanering en het functioneel en nuttig toepassen van grond en gerijpte baggerspecie. Bodem wordt daarmee een integraal deel van de Omgevingswet.

Op het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt, worden de regels uit de regionale nota bodembeheer die vallen onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem van rechtswege gelijkgesteld aan het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Overig gebiedsspecifiek gemeentelijk bodembeleid verliest onder de nieuwe regelgeving zijn grondslag, indien hier geen nieuwe regels voor opgesteld zijn.

Om te voorkomen dat een deel van het nu vast te stellen gebiedsspecifieke regionale bodembeleid bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn werking weer verliest, dient het gemeentelijke beleid dat niet valt onder het overgangsbeleid van de Aanvullingswet bodem te worden vastgesteld als een beleidsregel die blijft gelden onder de Omgevingswet.

Hiervoor is door de Omgevingsdienst een oplegnotitie opgesteld, die gelijktijdig met de regionale nota bodembeheer en de bijbehorende kaarten moet worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Duurzaamheid

De regionale bodemfunctieklassenkaart, bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer hebben een positief effect op de volgende duurzaamheidsaspecten:

- de gemeente brengt milieuvriendelijk bodembeheerbeleid in uitvoering dat praktisch uitvoerbaar, milieuhygiënisch verantwoord en transparant is;
- er komen meer toepassingslocaties beschikbaar om vrijkomende grond en bagger duurzaam te hergebruiken;
- het gebruik en de aankoop van primaire én secundaire grondstoffen (bijvoorbeeld zand uit zandwinputten of grond van een grondbank) wordt verminderd;
- de druk op het wegennet, de uitstoot van uitlaatgassen, stikstof en fijnstof en het gebruik van energie wordt verminderd (grond hoeft minder ver te worden getransporteerd, geen extra productie door grondverwerker).

Participatie en inspraak

Het college heeft op 6 juni 2023 de bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart vastgesteld (bevoegdheid college) en gepubliceerd.

Tevens heeft het college het ontwerpbesluit tot vaststelling van de nota bodembeheer behandeld en is de nota ter inzage gelegd. Op de publicatie van het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen ingediend.

Financiële consequenties

Met deze documenten kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en inwoners. Er wordt gefaciliteerd dat:

- meer grondstromen kunnen plaatsvinden zonder dat voorafgaand de kwaliteit van de grond moet worden onderzocht. Voor de gemeente en derden kunnen hierdoor besparingen worden gerealiseerd in tijd en kosten;

- transport-, reinigings- en/of storkosten van grond en bagger worden beperkt.

Regio

De documenten zijn in regionaal verband opgesteld door de Omgevingsdienst West-Holland en worden vastgesteld door de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.

Evaluatie

De bodemkwaliteitskaart moet elke vijf jaar worden herzien, de nota bodembeheer elke tien jaar. Op dat moment vindt actualisatie van het beleid plaats.

Roelofarendsveen, 6-6-2023

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,	
de loco-gemeentesecretaris,	de burgemeester,
J.J. Démoed	A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

1. Regionale nota bodembeheer met oplegnotitie;
2. Regionale bodemfunctieklassenkaart;
3. Regionale bodemkwaliteitskaart;
4. Raadsbesluit